

A fontosabb növények vetésterülete, 2018. június 1.

Tartalom

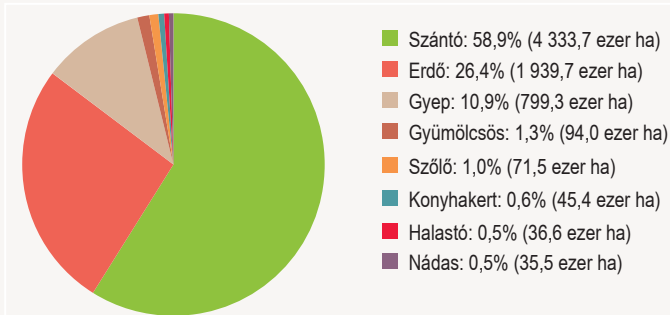
Művelési ágak megoszlása.....	1
Földhasználat gazdaságcsoportok szerint	1
Szántóföldi növények vetésterülete	1
Vetésterület gazdaságcsoportok szerint	3
Zöldségfélék vetésterülete.....	3
Regionális különbségek	3
Európai kitekintés.....	4

Művelési ágak megoszlása

2018. június 1-jén az ország területének közel **79%-át** kitevő **termőterület** nagysága 7 millió 356 ezer hektár volt, mintegy 15 ezer hektárral csökkent az egy évvel korábbihoz képest.

1. ábra

A termőterület megoszlása művelési áganként, 2018. június 1.

A termőterület jelentős része (5,3 millió hektár) **mezőgazdasági terület**, amely a szántó, konyhakert, szőlő, gyümölcsös és gyep művelési ágak között oszlik meg. A mezőgazdasági terület egy év alatt 8,5 ezer hektárral lett kisebb, ami főként a felhagyott gyepterületek, a kiöregedett szőlők és a nem művelt konyhakertek kivonásával magyarázható, ugyanakkor a gyümölcsös művelési ágban kismértékű növekedés volt.

Földhasználat gazdaságcsoportok szerint

1. tábla

A mezőgazdasági terület használata, június 1.

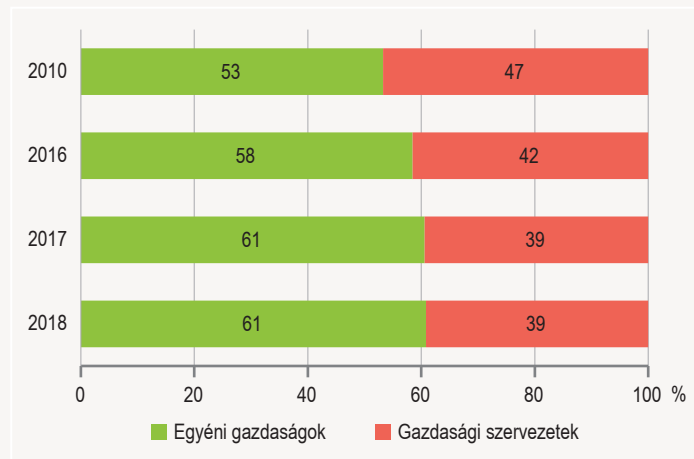
Megnevezés	2016	2017	2018
Gazdaságra azonosítható terület	4 920	5 064	5 117
Ebből:			
egyéni gazdaság	2 974	3 156	3 199
gazdasági szervezet	1 946	1 907	1 918
Gazdaságra nem azonosítható terület	429	288	227
Mezőgazdasági terület összesen	5 349	5 352	5 344

2018-ban a gazdaságra azonosítható mezőgazdasági terület 63%-át (3 millió 199 ezer hektárt) **egyéni gazdaságok**, 37%-át (1 millió 918 ezer hektárt) **gazdasági szervezetek** művelték. Bár az egyéni gazdaságok évről évre nagyobb területen gazdálkodnak, 2017 és 2018 között a szervezetek kezelésében álló földek területe is nőtt.

A gazdasági szervezetek főként a szántóföldi termelésben vesznek részt, jelenlétük évek óta folyamatosan csökkent, azonban ez 2018-ban megállt.

2. ábra

A gazdaságra azonosítható szántó területének megoszlása

Szántóföldi növények vetésterülete

Az elhúzódó téli időjárás, a tavaszi nagy mennyiségű csapadék és az azt követő hirtelen felmelegedés befolyással volt a tervezett vetésterületek alakulására. Az őszi kalászosok és az őszi vetésű repce áttelelése a legtöbb helyen rendben lezajlott, így átlagos, illetve jó hozamok várhatók. A zöldítés hatása továbbra is megmutatkozik a szálaskarmányok növekvő területében, ugyanakkor az ökológiai jelentőségű területek szigorúbb szabályozása miatt szóját már kevesebbet vetettek 2017-hez képest.

A hasznosított szántóterület 56%-án természetkezelt **gabonaféléket**. A korábbi években tapasztalt visszaesés 2018-ban lassult, 2017-hez viszonyítva idén mindössze 13 ezer hektárral kisebb területet foglaltak el a gabonafélék. A 2,4 millió hektáros vetésterület két legjelentősebb növénye az őszi búza (970 ezer hektáron vetve), valamint a kukorica (956 ezer hektáros területtel). A folyamatos csökkenést követően idén nagyobb területen vetettek búzát, amire hatással lehetett az időjárási viszonyok mellett a világgazdasági folyamatok és a felvásárlási árak alakulása is.

A **búza** vetésterülete 2017-ről 2018-ra 66 ezer hektárral nőtt. Az utóbbi évek időjárása kedvezően hatott az őszi vetésű durumbúza termésátlagának és minőségének az alakulására, így vetésterülete több mint harmadával nőtt a tavalyi évhez képest. Ezzel szemben tavaszi búzát a tavalyi területnek csak 56%-án vetettek. A legnagyobb területen őszi búzát természetkezelték, amelynek nagysága idén is 1 millió hektár alatt maradt, de 6,7%-kal nagyobb volt, mint egy évvel korábban.

2. tábla

A fontosabb szántóföldi növények vetésterületének alakulása

Növények	2010	2012–2016 átlaga	2017	2018	A 2018. évi a	
					2012–2016 átlagának	2017. évi
					százalékában	
	hektár				százalékában	
Búza ^{a)}	1 065 648	1 073 566	969 265	1 035 665	96,5	106,9
ebből: durumbúza	15 711	17 875	33 575	44 806	250,7	133,5
tönkölybúza	2 973	7 454	9 421	11 226	150,6	119,2
őszi búza	1 035 316	1 034 799	908 327	969 612	93,7	106,7
tavaszi búza	11 620	12 951	17 068	9 543	73,7	55,9
Rozs	37 866	36 244	31 638	32 286	89,1	102,0
Őszi árpa	193 638	213 591	227 375	218 968	102,5	96,3
Tavaszi árpa	108 557	77 002	41 957	29 341	38,1	69,9
Zab	58 234	49 992	37 258	26 010	52,0	69,8
Triticale	125 249	121 078	94 361	91 429	75,5	96,9
Kukorica ^{b)}	1 160 652	1 190 049	1 000 105	955 881	80,3	95,6
Gabonafélék összesen^{c)}	2 771 900	2 780 473	2 423 574	2 410 499	86,7	99,5
Burgonya	22 823	20 379	14 686	13 546	66,5	92,2
Cukorrépa	14 521	16 510	18 632	16 308	98,8	87,5
Napraforgó	524 078	614 961	704 159	627 940	102,1	89,2
Repce	265 159	213 516	306 721	342 824	160,6	111,8
Silókukorica	74 121	84 760	63 328	64 749	76,4	102,2
Lucerna	135 649	146 768	199 554	206 850	140,9	103,7
Szója	36 391	52 233	77 270	63 013	120,6	81,5
Kiemelt ipari és takarmánynövények összesen	1 072 742	1 149 127	1 384 350	1 335 230	116,2	96,5
Szálatakarmányok (széna)	152 137	160 405	225 078	251 252	156,6	111,6
Ugar	133 731	100 952	183 282	171 982	170,4	93,8

a) Alakorral együtt.

b) Hibridvetőmag-területtel együtt.

c) Rizs nélkül.

A **roz**s vetésterülete ismét nőtt, bár a 2,0%-kal nagyobb érték is csak 89%-a a 2012–2016. évek átlagának.

Őszi árpát 2011-től folyamatosan növekvő területen vetettek, azonban ez a tendencia 2017-ben megállt. 2018-ban 219 ezer hektárra csökkent a vetésterület, ami a 2017-et megelőző öt év átlagát mindössze 2,5%-kal haladta meg.

A **tavaszi árpa** vetésterületének mérséklődése is tovább folytatódott: 2018-ban az előző évinek mintegy 70%-át, közel 13 ezer hektárral kisebb területet – a 2012–2016. évek átlagterületének csak a 38%-át – vetették be.

Őszi és tavaszi árpát összesen 21 ezer hektárral kisebb területen vetettek 2017-hez viszonyítva.

A **zab** területe is folyamatosan csökken, idén a tavalyi termőterületnek a 70, a 2012–2016. évek átlagterületének az 52%-án termesztettek zabot.

A **triticale** vetésterülete 2011-től 2015-ig évről évre nőtt, 2016-tól folyamatosan csökken. 2017 és 2018 között 3 ezer hektárral (3%-kal) kevesebbet vetettek be, ami a 2017-et megelőző öt év átlagának csak valamivel több mint a háromnegyede.

A **kukorica** vetésterülete tovább mérséklődött. Az emelkedő termelői árak és a bővülő hazai feldolgozókapacitások ellenére is 2018-ban az előző évinél 44 ezer hektárral kisebb területet vetettek be kukoricával. Nem kedvezett a kukoricatermesztésnek a tavasszal lehullott nagy mennyiségű csapadék sem, emellett az esetlegesen elhúzódó betakarítása veszélyeztetheti az őszi búza vetését is.

A **kiemelt ipari és takarmánynövények összesített** vetésterülete a korábbi tendenciával ellentétben az előző évhez képest 3,5%-kal csök-

kent, főként a **napraforgó** területvesztése miatt, aminek a nagysága ennek ellenére is több mint 16%-kal nagyobb volt a 2017-et megelőző öt év átlagánál. A napraforgó a kedvező terményárak miatt vált évről évre népszerűbbé a gazdálkodók körében, csakahogy a globális kínálat az árak csökkenését eredményezte, így idén 76 ezer hektárral kisebb területen vetették a növényt.

A **repce** területe az évtized eleji visszaesést követően 2018-ban 61%-kal meghaladta a 2012–2016. évek átlagát. A búza, a kukorica és a napraforgó után a negyedik legfontosabb szántóföldi növényünk területe idén további 36 ezer hektárral bővült.

A **lucerna** – amely nitrogénmegkötő növényként a zöldítés egyik lehetséges módja – vetésterülete a korábban tapasztalt nagymértékű növekedés után idén is nőtt (3,7%-kal). Az **ugaroltatott** területek 11 ezer hektárral csökkentek, **szálatakarmányt** közel 12%-kal nagyobb területen vetettek. A növényvédőszer-használati tilalom a zöldítésben részben a szálas fehérjenövények területének bővülését eredményezte a korábban szójjával vetett területeken. A **szója** területe a magas takarmányigények miatt továbbra is a 2012–2016. évi átlagnál több mint 20%-kal magasabb volt.

A **burgonya** vetésterülete az előző évinek közel 92%-át érte el, a folyamatos csökkenés miatt pedig az évtized eleji területnek már csak közel kétharmadán folyik a termesztése.

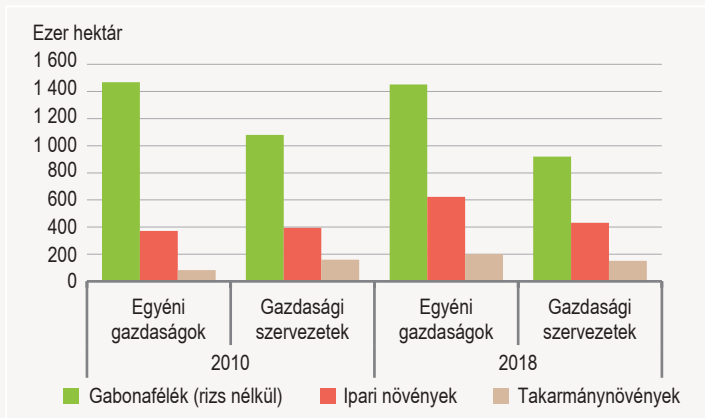
Cukorrépával a korábbi növekedéssel szemben idén szintén – 2017-hez képest 2,3 ezer hektárral – kisebb területet vetettek be, ami közel azonos az azt megelőző öt év átlagával.

Vetésterület gazdaságcsoportok szerint

Az egyéni gazdaságok és a gazdasági szervezetek más-más szántóföldi növények termelésére szakosodtak. A zöldségféléket és a burgonyát jellemzően az egyéni gazdaságokban termelik, és gabonaféléket is (2018-ban 58%-kal) nagyobb területen termesztnek, mint a gazdasági szervezetek. Az ipari növények vetésterülete közel azonos arányban csökkent mindkét gazdaságcsoportban 2017-hez képest (3,1, illetve 3,7%-kal), míg 2010-ben a gazdasági szervezetek, 2018-ban már az egyéni gazdaságok vetettek be nagyobb területet. Az egyéni gazdaságok vetésterülete 44%-kal haladta meg a gazdasági szervezetek vetésterületét. A takarmánynövények megoszlása még szembetűnőbb: 2010-ben az egyéni gazdaságok feleakkora, 2018-ban pedig harmadával több területet hasznosítottak takarmánytermesztésre, mint a gazdasági szervezetek. Összességében a gazdasági szervezetek használatában lévő terület csökkenése többnyire a gabonafélék esetében figyelhető meg, az egyéni gazdaságok kétharmadával nagyobb területen vetettek ipari növényeket és közel két és félszeresével nagyobb területen takarmánynövényeket, mint 8 évvel korábban.

3. ábra

A fontosabb növénycsoportok vetésterülete

Zöldségfélék vetésterülete

Zöldségféléket 91,2 ezer hektáros (a tavalyit 1,7 ezer hektárral meghaladó) területen termesztnek. A terület közel 40%-át elfoglaló **csemegekukoricát** 3,0 ezer hektárral nagyobb területen vetették. A szintén jelentős **zöldborsó** területe ugyan kismértékben, de csökkent. A paprika és a zöldbab vetésterületének a nagysága évről évre 10–20%-kal is ingadozott. Csökkenés figyelhető meg a görögdinnye és a fejes káposzta esetében. A paradicsom területe kismértékben nőtt, a sárgarépaé azonban érdemben nem változott.

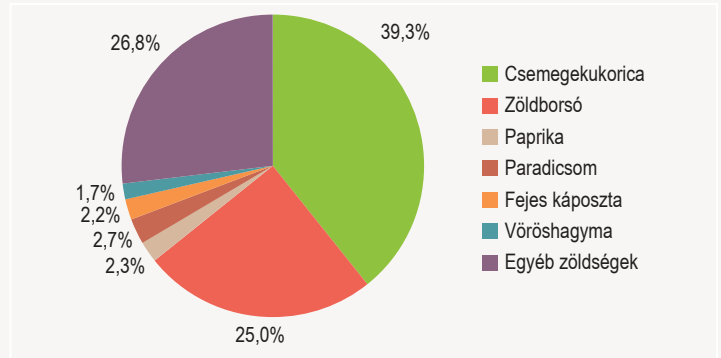
3. tábla

A fontosabb zöldségfélék vetésterületének alakulása

Zöldség	2010	2012–2016 átlaga	2017	2018	A 2018. év a	
					2012–2016 átlagának	2017. évi
					százalékában	
Csemegekukorica	25,2	27,0	32,8	35,8	132,6	109,1
Zöldborsó	16,3	17,1	22,9	22,8	133,3	99,5
Görögdinnye	6,7	6,1	5,7	5,3	87,4	93,8
Paradicsom	1,9	1,8	2,4	2,5	139,4	103,4
Paprika	1,8	2,1	2,1	2,1	98,3	98,0
Fejes káposzta	2,6	2,5	2,3	2,0	81,3	87,1
Zöldbab	1,8	1,5	1,6	1,7	116,2	102,4
Sárgarépa	2,1	2,0	1,5	1,5	75,9	99,0

4. ábra

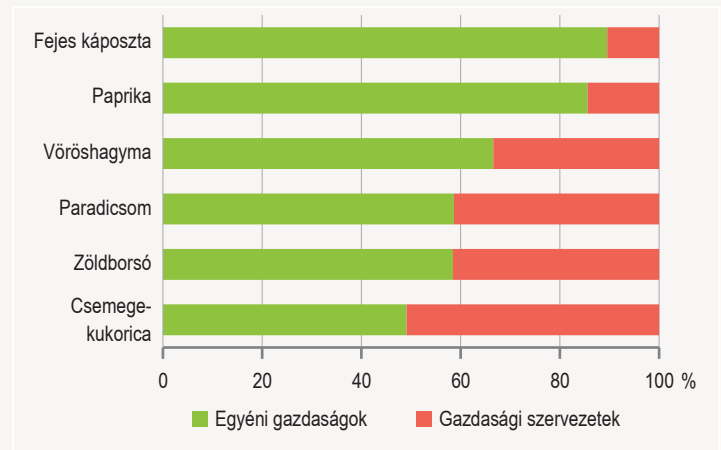
Az egyes zöldségfélék részaránya a zöldségek vetésterületéből, 2018. június 1.

A jelentősebb zöldségfélék közül a csemegekukorica vetésterülete közel azonos arányban oszlott meg a gazdasági szervezetek és az egyéni gazdaságok között, a paradicsom és a zöldborsó többségét, a fejes káposzta, a paprika és a vöröshagyma vetésterületének pedig túlnyomó részét viszont az egyéni gazdálkodók művelték. A csemegekukorica és a zöldborsó adta a zöldséget termelő szervezetek vetésterületének 78, a zöldségek összes területének 64%-át.

5. ábra

A fontosabb zöldségfélék vetésterületének megoszlása, 2018. június 1.

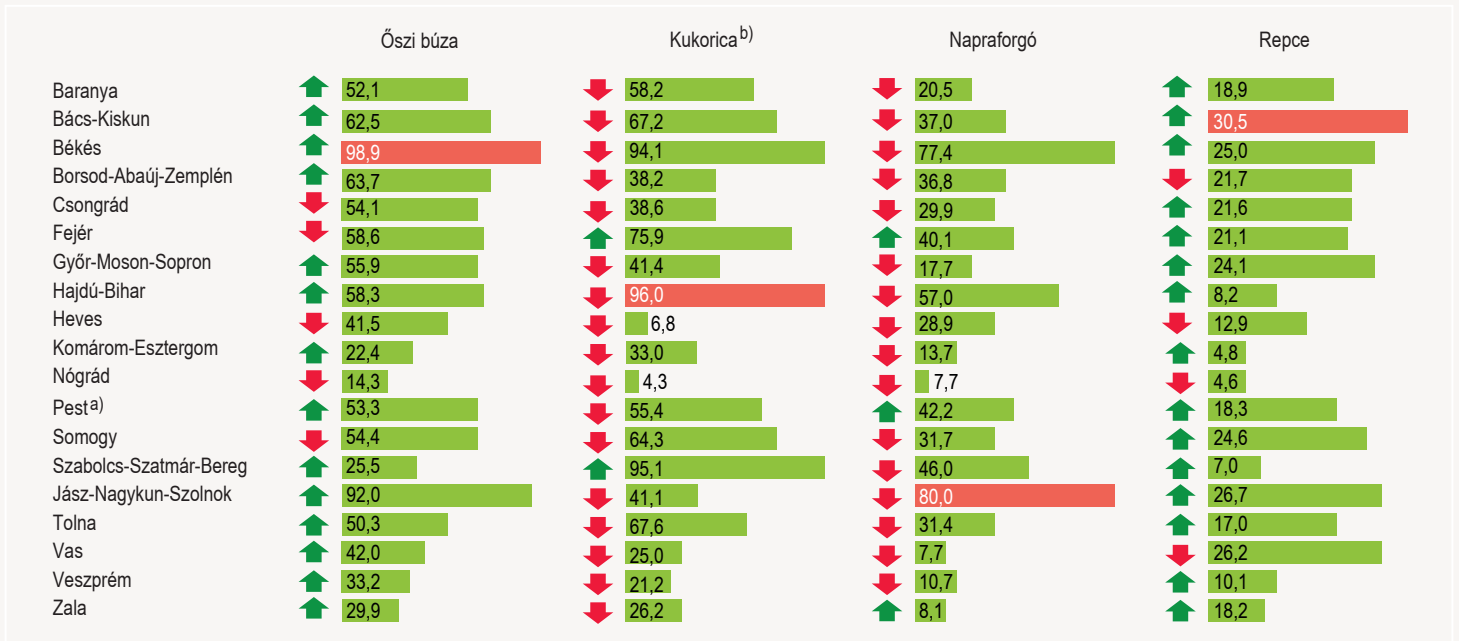
Regionális különbségek

A négy főbb szántóföldi növény termesztése elsősorban az Észak-Alföldön, Bács-Kiskun és Békés megyékben összpontosul. Az őszi búza vetésterülete a legtöbb megyében – közülük a legtöbbet termelő Békés és Jász-Nagykun-Szolnok megyékben is – emelkedett. Kukoricából – néhány kivételtől eltekintve – az egész országban kevesebbet vetettek. A napraforgó területe hagyományosan Jász-Nagykun-Szolnok és Békés megyékben kiterjedt, az előbbinél amiatt, mert a növény átlagos terméshozama is jobb, mint például a kukoricáé. Ezzel szemben a nyugat-dunántúli megyékben, ahol a csapadékosabb időjárás nem kedvez e növénykultúrának inkább repcetermesztéssel foglalkoznak. A repace területe (is) a megyék többségében nőtt, legnagyobb arányban Bács-Kiskun megyében termesztik.

A szántóterület mezőgazdasági területen belüli aránya az ország északnyugati részében, valamint Tolna és Békés megyékben a legmagasabb. Nagy kiterjedésű szántóterületek jellemzik Bács-Kiskun és Hajdú-Bihar megyéket, de a mezőgazdasági területen belüli részarányuk alacsony, hasonlóan, mint Nógrád és Heves megyéknek. Szántóföldi növénytermesztés szempontjából meghatározó Békés megye, ahol az ország összes szántóterületének közel tizede található, és ez a művelési ág közel 90%-os részarányt képvisel a megye mezőgazdasági területeiből.

6. ábra

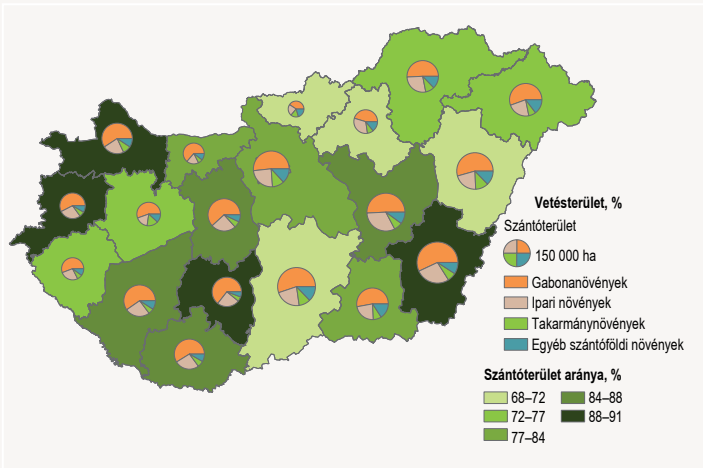
A fontosabb szántóföldi növények vetésterületének alakulása (ezer hektárban) és változásának iránya az előző évhez képest megyénként

a) Pest megye Budapesttel együtt. b) Hibridvetőmag-terület nélkül.

7. ábra **Európai kitekintés**

A szántóterület aránya a mezőgazdasági területből, valamint a szántó vetésterületének nagysága és megoszlása növénycsoportok szerint, 2018. június 1.*

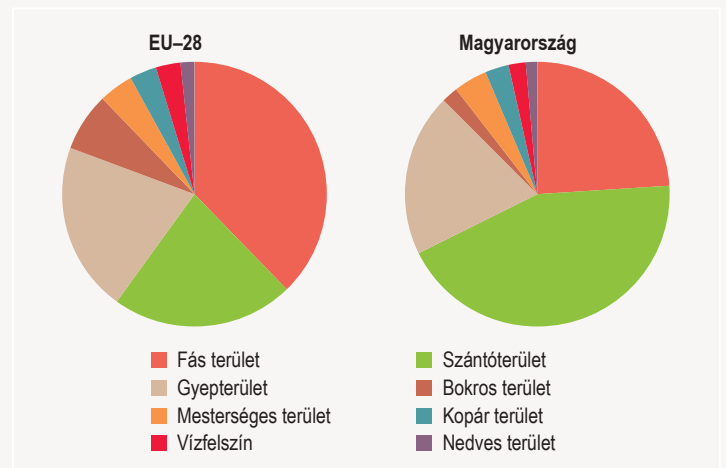
* Budapest és Pest megye adata együtt szerepel.

A gabonánövények területének jelentős része (2018-ban 1045 ezer hektár) az Alföldön található, bár a legnagyobb arányban Tolna, Komárom és Fejér megyékben termesztik. A takarmánynövények vetése főként az állattartáshoz kötődik, így Hajdú-Bihar és Bács-Kiskun megyékben a legjellemzőbb, míg ipari növényeket a legnagyobb mennyiségben és arányban is Jász-Nagykun-Szolnok megyében vetettek.

Hazánk mezőgazdasági célú területhasználatának az aránya (59,6%) 2015-ben magasabb volt, mint az uniós átlag (41,1%¹).

8. ábra

A felszínborítás megoszlása az unióban és Magyarországon, 2015

Forrás: Eurostat.

2018 júniusában Magyarország területének 47%-át művelték **szántóként**, **ez az arány** európai összehasonlításban is magas, egyedül Dániában volt ennél magasabb, ahol az ország területének több mint felét szántóföld borítja, míg az uniós átlag közel 22%. A tagállamok közül Svédországban a legalacsonyabb (valamivel több mint 4,0%) a szántóként művelt terület aránya.

¹ 2015-ben a LUCAS (Land Use/Cover Area frame Statistical survey) -felmérés keretében az Európai Unió 28 országára kiterjedően mérték fel a föld felszínborítottságát és a földhasználatot. A felmérés módszertana egyes esetekben eltér a hazai földhasználati statisztika módszertanától.

További információk, adatok (linkek):[Táblázatok](#)[Módszertan](#)**Elérhetőségek:**kommunikacio@ksh.hu[Lépjen velünk kapcsolatba!](#)

Telefon: (+36-1) 345-6789

www.ksh.hu